

PsittaScene, Vol. 24, nr 1, februari 2012
 Översättning Tiina Håkans/Lars Persson
www.parrots.org
sweden@worldparrottrust.org

Innehåll

- 2 Från direktören - Jamie Gilardi
- 4 Provtagning för identifiering av sjukdomar - Lears ara
- 6 En storslagen syn – ljusröda aror i Honduras
- 10 Profiler i bevarandet -Steve Martin - NEI, NECF
- 12 Beteendet fjäderplockning – finna lösningar (del 2)
- 16 Till Cathy Tofs minne
- 17 PsittaNytt – papegojhändelser och nyheter
- 18 Erkännande av donatorer
- 19 WPT-kontakter
- 20 Papegojor i det fria – Inkakakaduor

Dagar och veckor efter det att min mentor, kollega och vän Cathy Toft gått bort (se bidrag av Tim Wright på sidan 16, 13 i svenska översättningen) har jag gripits av förlusten av henne, inte bara jag personligen men hela papegojvärlden. På många sätt lämnade Cathy ett sant arv efter sig.

Omkring en vecka efter det att jag hört nyheten om Cathy besökte jag ett område med ett vattenfall i Kalifornien med en av hennes studenter. Vi förundrades över att på denna tillflyktsplats fanns det uppskattningsvis 250 000 gäss, svanar och änder. Det slog mig att du måste multiplicera förekomsten av fåglar vid dessa vattenfall inte med tio utan med hundratals gånger(!) för att få fram det antal papegojor, tukaner, flamingos, kolibrier och många andra fåglar som idag kan flyga fritt på grund av förbudet mot fågelimport av vilda fåglar till EU. Det var Cathys studie om boplundring och tjuvjakt (tillsammans med Tim och mer än tjugo andra) som med vetenskap stödde denna bannlysning.

När jag först blev Cathy Tofts doktorand 1991 var hennes intresse och kärlek till papegojor redan intensivt. Fastän våra möten fokuserade på vetenskapliga frågor berörde de ofta också en allvarlig fråga och då under tiden vi talades vid formeln för handmatning rörande rätt temperatur för de nymfparakitungar hon hade i knäet!

De närmaste två årtiondena ledde Cathys passion till papegojor till ett mångårigt bevarandeprojekt i Amazonas i Guatemala, en banbrytande studie som rörde boplundring och tjuvjakt på papegojor samt en omfattande bok om papegojfamiljens biologi.

Till slut lämnade Cathy till oss ett vetenskapligt arv, till studenter och till miljoner fåglar samt en kommande bok som kommer att fördjupa vår förståelse och passion för papegojor i årtionden framöver.

Jamie Gilardi, direktör

På våra omslag:

FRAMSIDAN Den naturliga reaktionen för en Lears araunge (*Anodorhynchus leari*) är att spela död vid kontakt med forskare oavsett hur försiktiga de än är. Ungens syskon är orubbligt lugna då de väntar på att vägas och mätas och i detta fall också på åtskilliga tester, de första i sitt slag för provtagning för sjukdomar. Detta är ett projekt med många "första gången" såsom att arbeta i dessa utomordentligt hotade fåglars bon vilket endast helt nyligen tillåtit. © André Becker Saidenberg

BAKSIDAN Denna dynamiska trio av Inkakakadua (*Lophocroa leadbeateri* – tidigare *Cacatua leadbeateri*) fotograferades i den avlägsna delen av södra Tanami i Australien. De frossade på fröna från *Eucalyptus opaca* som producerade stora mängder blommor och frön efter en mycket våt sommar. © Steve Murphy

Rubrik:

Jag måste säga att detta fältarbete var utan tvekan det svåraste jag varit med om...

Provtagning för sjukdomsidentifiering inom landet för Lears Ara. Av André Becker Saidenberg

Att observera papegojor i det fria är en erfarenhet som påverkar varje papegojentusiasts liv. Att få möjlighet att se en hotad art påverkar till och med känslorna än intensivare. Och för någon som är angelägen att hjälpa papegojor är möjligheten att studera en art som den här och att samla information som kan hjälpa den och andra papegojor ett ultimt privilegium.

Jag fick chansen att besöka projektet som rör Lears ara (*Anodorhynchus leari*) vid "Ecological Station of Canudos" i Brasilien i mars 2011. Där deltog jag i Erica Pacificos studie om arterna och jag måste säga att detta fältarbete (se *PsittaScene 22.4, november 2010*) var utan tvekan det svåraste jag har varit med om. Till en del var utmaningen att jag just hade återhämtat mig från en sjukdom, men dessutom är livet i denna extrema natur i denna torra "caatinga" (semi-arid region) en konstant kamp för överlevnad. (*Från Wikipedia: Caatinga = vit skog är det enda biom som finns endast i Brasilien, vilket innebär att mycket av dess biologiska arv inte kan hittas någon annanstans på planeten. Namnet härrör från det landskap som uppstår under den torra årstiden då de flesta av växterna förlorar sina blad och stjälkar och allt blir vitaktigt och torrt.*) Utan tvivel befinner sig dessa utsatta arter i detta klimat nära till randen av utrotning även om de också litar på mänsklig "hjälp". Det är inte lätt att arbeta där!

Jag anslöt till Ericas team under en vecka för att ta prover på vilda fåglar allt medan hon fortsatte sin forskning på artens biologi. Jag var där för att samla in avföringsprover och från halsen för att undersöka förekomsten av parasiter, bakterier, svampar och virus i de nyligen kläckta ungar som även försågs med ringar och mikrochips. Detta arbete har aldrig gjorts förut innan Erica som förste forskare fick tillåtelse att få tillträde till dessa arors bon.

Det är viktigt att samla information om vilken möjlig patogen (smittämnen) som vilda papegojor, vilka alla synbarligen verkar helt friska, bär på i sina kroppar. Vi kan jämföra våra resultat med liknande tester på fåglar i fångenskap. Vi kan också använda informationen för att förbättra och få till stånd bättre djurhållningsprotokoll och behandlingsguider liksom att bestämma vad som är normalt vid sjukdomsundersökning för att rehabilitera och frisläppa fåglar.

Upphetsningen över att se en Lears ara för första gången är oförglömlig. Att föregås av högljudda rop som ekade i kanjonerna, den mörka siluetten som kunde ses på avstånd mot den klara blå himlen var överraskande långt mer givande än att vara nära en tillfångatagen fågel. Men lyckligtvis för mig var den första flygande fågeln bara en början. Jag skulle få verklig erfarenhet av handpåläggning på dessa växande ungar.

Ungar av Lears ara är inte bara underbara utan de luktar gott! En doft av kokosnötolja. Men oberoende av hur söta de var hade vi minimal tid för att ta bilder. Ungarna spelar döda då de möter ett möjligt rovdjur (forskare) och deras ökade andningsfrekvens och skrämda ögon visar tydligt att de lätt stressas genom för ingående behandling särskilt om de tillbringar för lång tid utanför det kylande boet. Prover och mätvärden insamlades raskt så att ungar snabbt kunde återbördas till boet så snart som möjligt.

Arbetsförhållandena i området var extrema. Du måste hushålla med ditt vatten, gå många kilometer på sandiga och torra flodstränder och klättra uppför branta stup bärande tunga packningar medan genomsnittstemperaturen är 40° C.

En gång hade jag kommit ifrån den obevekliga solen medan jag försökte nå en samling stenblock på toppen av en klippbrant som åtskilliga vuxna fåglar använde som rastplats. Jag ville också ta prover av de vuxna fåglarnas avföring. Jag gömde mig inuti en av de många små grunda grottorna som bildas naturligt genom värmens, sandens och vindens inverkan. Så jag gömde mig därinne medan arorna flög runt i kanjonen. Det var mitt på dagen och de gled omkring med sådan grace och de flög utan uppehåll i 30 minuter eller mer oberörda av solvärmens.

Inte helt överraskande kom ett par (troligen föräldrarna till de ungar som lagts i boet tidigare) för att kontrollera vad jag gjorde. De flög över mitt gömställe åtskilliga gånger. Om jag bara hade haft en videokamera med mig! Jag hade valt att ta en extra vattenflaska med mig denna dag i min extra tillgängliga ficka i stället. Senare då jag återvände till fältstationen var jag inte ledsen över kameran för jag hade tömt de sista dropparna i den extra vattenflaskan.

De initiala resultaten av min forskning visar att ungar till Lears aror är fullständigt fria från tarmparasiter som finns i andra vilda papegojpopulationer. Det har bevisats att problem och dödsfall som relateras till interna parasiter i fåglar i fångenskap inte nödvändigtvis är ett

normalt eller oundvikligt faktum som så många tror. Faktum är att sådana fall direkt borde få konsekvenser i ändringar i förbättring av djurhållningen. Dessa vilda asymptomatiska ungar (utan symptom) är parasitfria men bär på några mikroorganismer som orsakar stora problem hos sällskapsfåglar. Men det finns ingen orsak till alarm. Vilda fåglar lever ett annorlunda liv än deras motsvarigheter i fångenskap och tenderar inte att utveckla sjukdomar. Fåglar i fångenskap får ofta näringsmässigt dålig diet (som mat från bordet och fröblandningar!) och kan ibland hållas med bristande hygien samt brist på mental och fysisk stimulans. Alla dessa faktorer kan leda till sjukdomar på medellång och lång sikt.

På några sätt utgör fria papegojor modellen för näringsmässig utfodring av sällskapsfåglar. Men var försiktig och beakta omständigheterna. Man kan argumentera för att fria papegojor äter feta frön och för många arter är det deras stapelmat. Varför inte göra detsamma med sällskapsfåglar? Svaret är ganska enkelt. Vilda fåglar flyger! Och de flyger inte från en gren till en annan eller till din hand från buretten. De flyger kilometervis varje dag och söker mat, letar tillflyktsplatser och undviker faror etc. Lears arar kan flyga 40 km eller mer nonstop till sina matplatser! Alla de extra kalorier dessa fåglar äter är inte extra alls – de förbränner allt och behöver till och med mer för att hålla sig vid liv.

Trots fåglarna och natursceneriet är inte allt vackert. Denna region har alltid varit extremt torr. Den är ökad för ett upplopp kallat "War of Canudos" under sent 1800-tal ("*The War of the End of the World*" i en känd bok i ämnet). Och saker blir inte bättre av en växande mänsklig befolkning på ett ställe som inte har några jobb och som inte har någon kapacitet att försörja dem. I dessa områden utsätts papegojor inkluderande Lears ara, både vuxna och ungar, för omfattande boplundring. Ankomsten av droger som crack kokain till staden förbättrar inte situationen. Situationen för Lears ara är långt ifrån säker. Hatten av för Erica och Park Rangers för deras dedikerade arbete under extrema förhållanden för att skydda denna art. Dessa fåglar kan leva så länge som människor beslutar sig för att HJÄLPA.

Sidotext; Lears ara (*Anodorhynchus leari*)

Lears ara är en av de två återstående blåarorna i det fria. Den blågröna aran (*A. glaucus*) är utrotad och Spix ara (*Cyanopsitta spixii*) finns endast i fångenskap.

Lears ara är mycket lik hyacintaran (*A. hyacinthinus*) men mindre och har större mera framträdande gula fläckar som gränsar till undernäbben. Den är kritiskt hotad och dess område är begränsat till ett torrt, oländigt, törnigt, snårskogshabitat känt som "caatinga" i nordöstra Brasilien.

WPT anslog medel till André Saldenbergs arbete om sjukdomar liksom Erica Pacíficos (University of São Paulo) studie om denna arts biologi.

Rubrik:

En delikat procedur, provtagning i kloaken vilken är en av åtskilliga tester som utförs i fält av ungar i bon och är en del av en vidare studie om Lears arans biologi. De vilda ungarna befanns ha en utomordentlig hälsa utan tecken på tarmparasiter. Detta arbete stöder bland annat frisläppningsprogrammen.

En storslagen syn

Under sent 90-tal mottog Miguel Facussé, en affärsman och araentusiast i Honduras, två separata smågrupper av ljusröda aror (*Ara macao*) som hade konfiskerats av regeringen. Dessa fåglar blev del av ett reintroduktionsprogram på Isla Zacate Grande, där Facussé äger 2 100 hektar privat mark samt en biologisk station "Estación Biológica Dinant" (EBD). Hans "Corporación Dinant", är ett stort företag för palmolja och livsmedel.

Fåglarna frisläpptes på ön som ligger nära den södra Honduraskusten i Gulf of Fonseca där El Salvador, Honduras och Nicaragua möts. Deras historia är ännu ett exempel på konfiskerade fåglar som har frisläppts på ett framgångsrikt sätt.

Vi talar här med **Olvin Andino**, biologen vid EBD, för att bättre förstå detaljerna i historien.

Hur blev Miguel Facussé först involverad i skyddet av papegojor?

Ljusröda aror är hans favoritfåglar. Han är flygingenjör som studerade vid "Notre Dame Catholic University" i USA och är nu en av de mest framgångsrika entreprenörerna inom livsmedelsindustrin i Honduras. Han hade aror som sällskapsdjur men detta är första gången han formellt har involverats i skötsel, uppfödning och frisläppning i ett systematiskt program.

Berätta för oss om den första ljusröda aran som kom till EBD.

De första ungarna kom 1992 efter att ha konfiskerats från illegala handlare av RENARE ("Renewable Natural Resources"), en byrå under Honduras regering. De sändes till projektet av biologerna på byrån Giovanni Rodriguez, Bessy Aspra och Eloísa Espinoza. På grund av brist på möjligheter att ta hand om fåglarna och på personer som kunde se till dem men även på grund av fåglarnas unga ålder, bristande hälsa, dehydrering, undernäring och åtskilliga maginfektioner så dog alla. 1994 skickade den honduriska regeringen åter en samling på ungefär 20 ungar. 12 överlevde och de bildade 4 par. 1996 hyrde projektet in mig för att designa och leda ett litet program för skötsel och hantering av fåglar.

Berätta för oss om frisläppningarna och också om fåglarnas beteenden.

Den sista vilda aran sågs i området 1954. Sedan försvann fåglarna till i september 1996 när DINANT släppte 8 fåglar. Dessa fåglar hade dessförinnan skötts och tränats i en flygbur för att utveckla sina flygmuskler och färdigheter. Först flög de runt tillsammans men sedan bildade de 2 par och en grupp av 4 fåglar. Senare frisläpptes ytterligare 4 fåglar. De flyger nu omkring fritt i hela Fonseca Gulf-regionen.

Baserade du din frisläppningsplan och dess metoder på tidigare arbeten?

Vi studerade olika uppfödningprojekt av aror i Amazonas. Några av dessa fick vi kunskap om genom min erfarenhet som biolog.

Ändrade ni över tid de frisläppta fåglarnas diet?

Vi gjorde ändringar i dieten genom att öka mängden proteiner, frön, frukter, vitaminer och mineral. Sedan lade vi också till koncentrerat kalcium, den sort som används till äggläggande hönor, eftersom vi hade problem med tunna äggskal. Vi ville öka antalet ägg med starka skal och skydda dem från fortsatt krossning.

Förutom att förbättra fåglarnas diet så hängde vi ut holkar. Fåglarna använde dem men några år senare så lämnade de dem och tog i stället naturliga håligheter i träd av särskilt Guanacaste-arten (*Enterolobium spp*) i besittning.

Beskriv framgången med uppfödningen av de frisläppta fåglarna.

Vi har haft kullar med upp till 5 ägg beroende på hur vädret och förhållandena varit. En bra regnig säsong med god tillgänglighet på mat tenderar att ge fler ägg medan en dålig säsong med torka ger färre. De kläcker vanligen 1-3 ungar och 1-2 blir flygga. Ettåriga ungar flyger fortfarande med sina föräldrar och de matas av dem även om de är kapabla att flyga och skaffa mat själva. Detta kan försena föräldraparets förnyade häckning.

Hur långt spred sig fåglarna från Zacate Grande?

Fåglarna har setts flyga omkring på alla öarna i Gulf of Fonseca. Under de senaste fyra åren har vi fått rapporter om att de setts vid La Unión och Jiquilisco, El Salvador (av Salvanaturastaben) och i Cosiguina, Nicaragua av en forskare som gjorde en studie om krokodiler i området.

Har folk försökt fånga eller skjuta fåglarna?

Lokala innevånare har fångat och dödat fåglar när de gick på odlingarna. Vi ger undervisning i de lokala skolorna för att underlätta förståelsen. För att hålla fåglarna i reservatet har vi ökat morgonransonen av mat och vi har också gett dem extra mat på kvällen. De finns gott om frön och vilda fruktträd i området och problemet är inte så stort för tillfället.

Har ni räknat med andra utmaningar för de frisläppta fåglarna?

Vi var misstänksamma ett tag gentemot några anställda och att de tog ägg för försäljning. Ett annat problem var att vi förlorade föräldrapar, ungar och ägg på grund av vilda rovdjur som hökar, ugglor, nötskrikor, tvättbjörnar, näsbjörnar, boaormar och bin som tog sig in i bona. Det har också varit en strid om håligheterna för användning till bon mellan aror och vilda änder. Några gånger har denna kamp lett till förlust av ägg och nyligen kläckta ungar.

Är EBD intresserat av ytterligare frisläppningar?

Vi önskar gärna frisläppa fler fåglar som tas vid konfiskering eller också från uppfödare. Vi önskar också ta ett steg framåt med de fåglar som vi redan har genom att använda ringar och vingtaggar och om möjligt också på de ungar som kläckts i år. Vi önskar också använda kameraobservationer och vi har identifierat fyra bon som redan är aktiva.

Hur ställer ni er till rehabilitering och frisläppning av andra papegojor?

Vi har frisläppt *Aratinga*, *Brotogeris* och *Amazona*-arter men i dessa fall har vi endast tagit hand om, rehabiliterat fåglarna utan att speciella observationer. Vi har fortfarande sett många av dem som fanns vid stationen.

Bildtexter:

Dessa ljusröda aror är passionen för en resursrik affärsman och entreprenör Miguel Facussé (ovan) på den vackra ön Zacate Grande utanför Honduras södra kust.

Först används boholkar som sedan byts mot naturliga håligheter särskilt i träd av arten Guantacaste (ovan).

Zacate Grande ligger i Gulf of Fonseca där Honduras, El Salvador och Nicaragua möts. Ljusröda aror som var utrotade där sedan 1954 frisläpptes först 1994. De finns nu i alla tre länderna. Försök till återskogning syftar till att ge framtida möjligheter för arorna att finna mat och boplatser.

Speciellt tack till Bradley Mills och Rosa Elena Zegarra för deras hjälp med översättningen.

Bevarandehjälte, Steve Martin

En av de mest kända djurskötarna i världen Steve Martin är pionjär i konsten att träna fåglar och djur genom positiv förstärkning. Han har varit en utomordentligt skicklig falkenerare i över 40 år och har tränat papegojor i mer än 45 år.

Steves träningserfarenhet inkluderar hundratals fågel- och däggdjursarter. Han är förtroendeman hos World Parrot Trust och tjänstgjorde som kärnmedlem i "California Condor Recovery Team" och som beteendekonsult inom "Hawaiian Crow" och "Hawaiian Hawk" (kråka och hök) bevarandeprojekt. Han är också medlem i "International Association of Avian Trainers and Educators" som han var med och grundade och har tjänstgjort som dess president (ordförande) vid fyra tillfällen. Steve tillbringar 3/4 av varje år med att resa runt i världen som beteendekonsult. Han har nu arbetat i över 80 zoologiska faciliteter i över 15 länder.

Steve är känd för sin hängivenhet för bevarande och utbildning. Han har inbringat över 1 miljon \$ till bevarandeprogram genom sitt företag "Natural Encounters, Inc." (NEI) och den icke-vinstdrivande "Natural Encounters Conservation Fund" (NECF). "Earth Day" är en officiell helgdag vid NEI.

Vad gjorde att du först intresserade dig för fåglar?

Min far hade största betydelse för mitt fågelintresse. Han hade duvor när jag var ung och jag har även ett foto av mig då jag håller en av min fars duvor när jag endast är 18 månader gammal. Jag hade en parakit när jag var fyra år och vid den tid jag var tio så födde jag upp parakiter och finkar och sålde dem till en zoologisk affär. Vid den tiden var jag också ivrig fågelskådare och tillbringade timmar varje vecka på fälten bakom huset.

Jag beundrade fåglarnas beteenden och kommer noga ihåg att jag betraktade intensivt de många lokala fåglarna och hur de gick tillväga vid anskaffningen av mat och samt deras parningslekar. Tornfalkparet som hade sitt bo ett kvarter från mitt hus fullständigt hypnotiserade mig. När jag blev 16 fick jag en falk från en falkenerare som jag träffade. Därefter var jag fångad av falkonering. Men min passion för alla andra typer av fåglar fortsatte att växa, eftersom mitt intresse för falkonering tillät mig att utforska nya områden och få erfarenhet av nya fåglar.

När började du arbeta med papegojor? Jag har haft sällskapspapegojor hela mitt liv men 1974 mötte jag en fågeltränare som hade en uppvisning vid "Universal Studios" i Los Angeles och fick ett jobb som professionell fågeltränare. Det var bortom mina drömmar att få betalt för något som jag älskade att göra. Två år senare sände han mig till "San Diego Wild Animal

Park” för att ta fram en show med fritt flygande fåglar, rovfåglar och papegojor. 1980 började jag själv ha egna uppvisningar vid andra zoologiska trädgårdar.

Har bevarande alltid varit en del i dina utbildningsprogram? När vi öppnade vår show 1976 så ville jag att folk skulle få veta så mycket som möjligt om fåglar och att de borde skydda dem. Men jag visste inte så mycket om bevarande eller hur jag skulle få in det i mitt program. Jag lärde mig så småningom mer om hur jag skulle strukturera vårt program för att skapa engagerande erfarenheter som gav information om bevarande och utbildning. Hellre än att bombardera folk med dom och ranskan, så lärde jag ut värdet av positiva och förhoppningsfulla budskap som inspirerade till handlingar som ledde till omhändertagande och bevarande.

Bevarande är nu en del i alla våra program. Vi använder djurunderhållning som demonstrerar artspecifika beteenden som kombinerat med närkontakt med gästerna utgör medel för våra budskap om bevarande och utbildning. Vi försöker hjälpa folk att förstå att om de gör små förändringar i sina liv så kan de hjälpa oräkneliga arter i det fria.

När nådde ditt intresse för bevarande nästa nivå? 1988 talade jag med Ron Tilson, direktören för ”Conservation” vid Minnesota Zoo, om hans arbete med att skydda javanesiska noshörningar vid Ujong Kulong i Indonesien. Jag imponerades över beslutsamheten att skydda noshörningar i deras naturliga habitat i stället för att fånga dem i det vilda och föra dem till zoologiska trädgårdar och att försöka uppföda dem där för framtida frisläppning. Att skydda dem i det fria hjälpte noshörningarna men också resten av det sällsynta och hotade vilda i parken.

Jag inspirerades så att vi det året samlade ihop pengar till noshörningarna vid vår show vid ”State Fair of Texas”. Vi samlade in 22 000 \$ på 24 dagar och alla pengarna skickades till noshörningsprojektet på Java. De använde pengarna till att köpa en båt till vakterna som patrullerade längs floderna för att skydda noshörningarna från tjuvjägare. De köpte också kommunikationsradioapparater så att patrullerna kunde kommunicera sinsemellan. Vi stöder fortfarande noshörningsprojektet på Java genom ”International Rhino Foundation”.

Vad fick dig att börja arbeta med WPT? Jag träffade Mike Reynolds vid en konferens för flera år sedan. Jag hörde honom tala om sin passion för papegojor. Genom mina konversationer med Mike insåg jag att det fanns ett hopp för vilda papegojor genom hans beslutsamhet att rädda dem från tjuvjakt och boplundring och andra förstörande tryck som de möter. Jag blev medlem och började stödja WPT med våra donationer för att stödja bevarandeansträngningarna.

När möjligheten att få två grupper av blåstrupiga aror dök upp var jag lycklig över att aror kom på tal och jag var glad att få bygga upp faciliteter och att sköta fåglarna. Vi hade fyra par och har ökat vårt antal av aror till över 30 fåglar. Några av fåglarna använder vi i våra uppvisningar för att berätta historien om dessa fåglar men de flesta fåglarna hålls i stora flygburar för att förbereda dem för eventuell frisläppning i deras hemland Bolivia.

Vilket är det mest utmanande problemet med sällskapspapegojor? Jag tror papegojor tillhör de mest utmanande arterna en person kan dela sina hem med. De är otroligt vackra och intelligenta men också mycket svåra att förstå. Den viktigaste utmaningen då det gäller sällskapspapegojor är att de blir missförstådda och vi inte förstår deras beteenden. De flesta

ägare av sällskapspapegojor har liten förståelse för hur de ska hantera, sköta och träna sina papegojor. De behandlar dem ofta som en hund eller en katt och förväntar sig att fågeln endast ska uppskatta att vara till sällskap och lyda alla kommandon. Olyckligtvis finns många pseudoexperter som uppmanar till dominansbaserade metoder som kan tyckas riktiga för nya ägare av papegojor men det leder vanligen till sämre relation med fåglarna. När någon skriver en artikel och säger någonting som att 'du måste vara en flockledare' eller 'släpp inte iväg honom med det' så är många redo att snabbt hoppa på tåget och göra saker med eller mot sina papegojor som skadar relationen. Det bästa sättet att skapa ett önskvärt beteende med en papegoja är positiv förstärkning och det finns inga kompromisser rörande detta.

Vilken är den mest givande delen av ditt arbete? Jag tänker inte på det som ett arbete. Det är alltför roligt! Jag har sett vilda papegojor i 20 länder och har tränat några av de mest sällsynta, mest intressanta och majestätiska av alla fåglar såsom apörn, palmkakaduor och tre arter av korpkakaduor, keor, borsthuvudpapegojor, blåhuvade aror och fler. Det är också givande att kunna dela med mig av min kunskap i tränande av fåglar med tusentals professionella djurtränare och djurägare. Men det bästa av allt är att jag kan ge något tillbaka till de varelser som har inspirerat mig och motiverat mig genom hela min karriär.

P.E.T.-sidor

Medarbetare i detta nummer är Pamela Clark, en välkänd författare, talare och konsult i papegojors beteende. Hennes erfarenheter med papegojor började för 40 år sedan när hon skaffade sitt första par dvärgpapegojor. Hon är specialiserad i bl.a. beteendet fjäderplockning, fåglarnas träning samt flykt och näringslära.

+1 503-606-0235 clark.exotics@thegrid.net www.pamelaclarkonline.com

Fler expertråd om papegojor hittar du på www.parrots.org > Forums, Experts & Bloggers

Beteendet fjäderplockning - finna lösningar (del 2)

I denna artikelseries första del (PsittaScene 23.4 november 2011) undersökte vi de mest allmänna orsakerna för beteendet fjäderplockning (FDB) och olika sätt att göra förbättringar i diet, miljö och sociala relationer för att komma närmare en lösning. Del 2 handlar om berikande åtgärder, förändringar i beteendet och träning för att ta itu med FDB.

Det påstås ofta att FDB är en vana. Man kan förstå att beteendet efterhand får ett värde för papegojan. Om det inte hade det skulle fågeln inte fortsätta med det. Detta hjälper oss förstå att papegojan sannolikt vill sluta med beteendet fjäderplockning om den lär sig alternativa beteenden som ger bekräftelse eller uppskattning. Vi kan använda både kort- och långsiktiga strategier vid förändringar av beteendet.

Berikande: Först, miljön måste erbjuda tillräckliga möjligheter till interaktion. Många berättar att deras papegojor inte leker med leksaker. Min reaktion är att detta kan och måste ändras. Brist på självständigt lekbeteende är en av de största riskfaktorerna för utvecklingen av FDB.

Det första steget är att hitta sådana för papegojan positiva föremål som lockar fram dess nyfikenhet och som ger belöning vid interaktion. Papegojorna gillar speciellt föremål som är

lätta att förstöra eller erbjuder upptäckande-möjligheter, t.ex. hitta mat. Om din papegoja föredrar sina fjädrar framför leksaker måste du testa vilka sorts föremål papegojan är villig att undersöka. Större papegojor föredrar ibland leksaker som är gjorda för mindre fåglar. För andra är hemmagjorda leksaker av papper och kartong intressanta. Lyckligtvis finns det nuförtiden flera nätbutiker med stort urval av olika sorters leksaker som berikar livet för fåglarna.

Prova flera olika 'förstör- och upptäck'-föremål för ta reda på vad som är intressant för din papegoja. Det kan vara någonting väldigt enkelt i början, t.ex. en vit oparfymerad toapappersrulle i buren. Detta vanliga föremål erbjuder samma möjlighet till aktivitet som "plockning" av fjädrarna. En bra hjälp ger Kris Porters "Parrot Enrichment Activity Books" som man kan ladda ner på www.parrotenrichment.com. Prova att ge någonting nytt varje dag för att trigga nyfikenheten. Du kommer också att behöva olika leksaker för de distraherande tekniker som beskrivs nedan.

Desensibilisering: Om din papegoja är rädd för nya leksaker, bör du först desensibilisera den för det som du vill ge till fågeln. Man placerar då den nya leksaken tillräckligt långt ifrån buren så att den inte väcker fågelns rädsla. Varje dag eller vecka, beroende på fågelns reaktion, flyttar du den lite närmare. När du kan sätta leksaken nära buren utan att fågeln blir orolig, sätt den nära strax utanför buren på låg höjd. När fågeln har blivit van att titta på den, flytta den högre upp. När du kan flytta leksaken till samma höjd som fågeln är, kan du sätta in leksaken i buren utan att göra fågeln orolig. När papegojan blir van vid att du ger nya saker regelbundet, kommer du att märka att du kan presentera nya saker snabbare.

Störning och omdirigering: Allt beteende som belönas kommer att öka i framtiden. Därför om du ger din papegoja uppmärksamhet när den plockar sina fjädrar, förstärker du egentligen fågelns beteende. Det är viktigt att helt och hållet ignorera beteendet. Följande distraherande teknik hjälper ofta att avbryta beteendet med tiden vid konsekvent genomförande.

När du märker att din papegoja håller på att plocka sina fjädrar, ignorera fågeln men skapa någon sorts auditiv eller visuell störning, som att knacka på matskålen med en sked. Fågeln ska inte kunna förknippa störningen med sina egna göromål. Skräm inte fågeln, målet är att den ska avbryta att plocka sina fjädrar och titta upp för att identifiera vad som orsakade avbrottet.

- När fågeln tittar upp, förstärk honom omedelbart muntligt, som till exempel 'Bra Cleo!'
- Gå omgående till fågeln och ge honom en liten leksak eller något annat intressant föremål.
- Om han tar föremålet och börjar leka med det, ge beröm och gå bort.
- Om han tar det men genast tappar det eller inte vill ta det alls, flytta honom till en annan pinne.

Börja om-tekniken kräver konsekvent arbete. Om du kan göra detta ofta och i omfattande grad, hjälper du fågeln effektivt att bli av med vanan.

Förändringar i beteendet och träningen: En papegoja som är engagerad av sina fjädrar är oftast en papegoja som sitter på ett och samma ställe hela dagen och inte vill ha något att

göra med föremål av olika slag. Om du använder positivt förstärkning när du lär din fågel nya vanor, kan du tiofaldigt öka dina möjligheter att lösa FDB.

Innan du börjar träna din fågel måste du först ta reda på vilka förstärkningar (belöningar) som uppskattas mest. Oftast är maten det som förstärker bäst såsom små bitar av nötter eller frön. Om du inte vet vad din papegoja gillar kan du göra en 'godbits kontroll'. Tänk ut 5 eller 7 saker som du kan tänka dig att fågeln uppskattar och som kan vara lämpliga att ha till hands. Lägg godsakerna i skålar och ge dem till fågeln när den är hungrig. Notera fågelns första, andra och tredje val. De kommer att bli dina speciella lockbitar vid träning. Ge dem inte åt fågeln vid andra tillfällen.

Att lära papegojan leka med leksaker: När du har presenterat flera nya saker i och på buren och på alla andra ställen där fågeln tillbringar sin tid, bör du följa fågeln noga för att den ska kunna belönas när intresse visas för nya saker. Följ inte efter som en hök men var medveten om fågelns aktiviteter. Det är enklast om buren är placerad i vardagsrummet. Om din papegoja bor i ett fågelrum, kommer du inte att ha tillräckliga möjligheter att belöna det eftertraktade beteendet. När fågeln överhuvudtaget visar intresse för berikande föremål, ge respons omgående med 'Bra!' och ge fågeln en av de saker som den tycker om. Fågeln kommer att snart att lära sig att interaktion med leksakerna som du har gett den, belönas med en speciellt uppskattad sak. I början kan du belöna fågeln när den sitter bredvid leksaken men du kan småningom höja kravet för att den ska få sin eftertraktade godsak så att det innebär någon sorts interaktion med leksaken. Om du har gjort bra jobb när du har presenterat intressanta föremål, kommer fågeln att snabbt märka att interaktion med dem ger belöningar.

Belöning av händelseinitierat beteende: Vi förväntar oss ofta att papegojor stiger upp på handen eller går in i buren just därför att vi ber dem göra så. I själva verket borde vi belöna sådant beteende. Om vi inte gör det minskar motivationen med tiden. När vi jobbar med en papegoja som förstör sina fjädrar borde vi inte förbise möjligheten att belöna händelseinitierat beteende. När du ber din fågel att stiga upp på handen och den gör det, säg 'Bra!' och ge fågeln en liten godsak eller putsa den lite på huvudet om det är vad fågeln gillar. Gör samma sak när du ber fågeln gå tillbaka, speciellt om den kommer ner från din axel till handen – ett beteende som många papegojor inte vill göra. När du sätter tillbaka fågeln i buren, ge en godsak. Om det är någonting sådant som fågeln inte vill göra, se till att värdet på belöningen är lite större. Denna enkla övning gör att din fågel kommer att se upp till dig för vägledning och bekräftelse och det är första steget till att lära nya beteenden.

Att lära nya beteenden: Våra intelligenta papegojor behöver inlärningsmöjligheter för bästa möjliga psykiska hälsa. När du lär fågeln nya beteenden, uppnår du tre viktiga saker. Först, om din papegoja har utvecklat en parrelation med dig, hjälper denna övning att göra relationen mer lämplig. Papegojorna beter sig så logiskt som möjligt i den relation som de har till dig. Om papegojan har parrelation med dig, kommer den att bete sig enligt detta, t.ex. mata dig. Om du är fågelns ledare, kommer den småningom bete sig logiskt enligt detta. För det andra, kommer fågeln vara mer alert och utåtriktad när den lär sig att ha större möjligheter att få det den vill ha. För det tredje, kommer nya beteenden hjälpa till att gradvis ersätta beteendet fjäderplockning.

När du bestämmer dig för vad du först ska lära fågeln, överväg både trickträning och skötselträning. Flera filmklipp om lekande papegojor på YouTube vittnar om att många fågelägare har kommit på hur rolig trickträning kan vara. Den här typens träning behöver inte ta längre tid än 5 till 10 minuter dagligen. Man uppnår bästa resultat med enkla medel och metoder som görs till mål (helt enkelt att röra vid ett objekt med näbben). Man fokuserar först på enkla övningar och låter därmed papegojan vänja sig vid inlärningsprocessen. Det möjliggör också att du kan förbättra din timing och teknik innan du börjar lära ut något mera invecklat. Det finns flera utmärkta hjälpmedel som hjälper dig till en början. Jenny Drummey har gratis träningsvideos på www.projectparrot.com. Barbara Heidenreichs utmärkta tränings-DVD och bok kan köpas via www.parrots.org. När din papegoja nått vissa mål, kan du använda detta till att lära andra beteenden som att gå runt eller gå in i transportburen på begäran.

Skötsel träning är ett annat sätt att utvidga din fågels horisonter och göra vården av fågeln lättare på samma gång. Detta innebär exv. att lära fågeln duscha, bära sele, låta klorna bli filade eller att gå in i transportburen när detta begärs. Börja med att värdera papegojans förmåga. Vad skulle du vilja göra med den som du inte kan göra nu?

Den här typens träning måste oftast börja med desensibilisering – låt honom först bli van att titta på det som du har tänkt presentera. Om du vill att han ska ta en dusch i badrummet, måste du kanske först låta honom bli van att vistas i badrummet eller lära honom gå på duschstängen. Transportburträning kan börja med att du sätter transportburen i rummet och låter fågeln bli van vid att se den. Att lära fågeln att acceptera nagelfilen eller selen kan börja med att kombinera dessa föremål med några godsaker. Bestäm dig för vad du vill lära den och omvandla det i små steg. Om du behöver personlig hjälp, sök en expert som har praktiskt erfarenhet av träning och som kan hjälpa dig via telefon.

Beteendet fjäderplockning är ett problem som går att lösa. Om du inte lyckas helt och hållet med det, har du i alla fall förbättrat din papegojas livskvalitet när du har gjort allt i artikelseriens båda delar. Börja med att utesluta medicinska besvär och boka tid hos fågelveterinären som har erfarenhet av problemet. Efter det granska dieten, orsaker till stress, utlösare av könshormoner och gör nödvändiga förändringar. Öka möjligheten till bad, motion och tillgång till en säker utevoljår. Se till att din papegoja vilar tillräckligt. Ta reda på vad din papegoja gillar och ge honom daglig positivt stöd. Sist, upptäck den kraft som positiv bekräftelse ger och kan förändra existerande beteende. Belöna din papegoja när den leker med sina leksaker och betar sig som du ber. Berika hans liv genom att lära honom någonting nytt. Om förändringar som du vill göra verkar vara för svåra, kontakta en expert som har erfarenhet av problemet och som kan hjälpa dig genom de här stegen.

Kommer du ihåg Cleo, gråpapegojan som jag nämnde i första delen? Hennes ägare, drabbades av personliga svårigheter, kämpade med att utföra nödvändiga förändringar, men Cleo fortsatte att förstöra sina fjädrar tills hon flyttade till ett annat hem. Hennes nya ägare förbättrade dieten, tog bort alla mellanmål som hon hade tidigare fått och lärde henne äta högkvalitativ pellets kompletterade med färska grönsaker. Hon lärde Cleo att bada och leka med berikande föremål. Efter tre år skrev hennes nya ägare. 'Fast du hade berättat att det var möjligt att Cleo skulle sluta med fjäderplockning i ny miljö, förväntade jag mig aldrig en så häpnadsväckande helomvändning. Det har varit en gradvis process. Ibland verkade hon ta

två steg framåt och ett bakåt, men den generella utvecklingen syns på vår fotologg.' Jag bifogar detta exempel som bevis på att man kan lösa problemet genom stabil och konsekvent ansträngning. Vad väntar du på?

Bildtexter:

Presentera olika godsaker och överraskningar i matare gjorda av olika smådelar som denna hemmagjorda matskål av plastkapsyler eller pappersrullar.

Askar och äggkartonger kan ge bra möjlighet till letande och upptäckt av föda. Fåglarna lär sig snabbt betrakta dessa nya erbjudanden med ivrig förväntan.

Leksaker för fötterna är små och intressanta för papegojor att hålla i och undersöka. Det finns oräkneliga sorter till salu (längst till vänster) eller gör dina egna som denna (till vänster) gjord av sugrör.

När du ger din papegoja möjlighet att lära sig nya beteenden innebär det fördelar för dig själv också. Från trick som att vinka till skötselträning som att gå in i transportburen, är verktyg som betydligt kan minska problembeteenden som fjäderplockning.

Till minnet av Catherine Toft, 11.10.1950 – 2.12.2011

Hyllning av Tim Wright

Papegojvärlden förlorade en äkta vän när Catherine Toft gav efter för en aggressiv form av lungcancer trots hon var icke-rökare. Som professor vid University of California Davis hade Cathy under många år kombinerat skarpsinnigt vetenskapligt intresse för papegojornas biologi och bevarande med djup tillgivenhet för en större samling nymfparakiter och andra papegojor som hon hade hemma.

Jag träffade Cathy första gången för 15 år sedan när jag var doktorand och hon tog mig under sina vingar. Hon gav inte enbart plats i sitt laboratorium utan också vänskap och vägledning när jag behövde det. Fast Cathy var blygsam och ofta självutplånande dolde hennes dämpade stil ett häftigt självständigt intellekt och en rikedom av starka åsikter. Under min tid i hennes laboratorium hade vi många utförliga diskussioner om sådana ämnen som papegojornas biologi, att bli forskare och hur man på bästa sätt kunde bevara naturen som var så kär för oss båda. Jag lämnade våra diskussioner ständigt med provocerande tankar och förändrade synvinklar.

Våra diskussioner ledde 1997 till igångsättning av en studie hur omfattande och vilka effekter tjuvjakt på papegojor hade för handel med sällskapsdjur. Vid den tiden debatterade biologer, naturvårdare och fågeluppfödare om att internationell handel med sällskapsdjur hade stor påverkan på vilda papegojors populationer och om "Wild Bird Conservation Act", som hade kriminaliserat de flesta importörer av vilda papegojor till USA var ett nödvändigt lagförslag. Under flera följande år samlade jag och Cathy mängder av data om papegojornas häckning och graden av tjuvjakt/boplundring från biologer som arbetade i den neotropiska regionen. Resultatet publicerades i "Conservation Biology" 2001 och det visade för första gången att tjuvjakt/boplundring var utbredd fenomen och nivåerna för många arter var ganska allvarliga. Denna artikel visade sig vara en katalysator för kommande åtgärder för World Parrot Trust

och andra att stadga förbud mot handel med vilda papegojor i EU, åtgärder som till slut var framgångsrika. Cathy och jag var otroligt stolta över att våra vetenskapliga upptäckter hade gett stöd för andras bevarandeaktioner. För mig var det också en grundläggande lektion hur man gör bra vetenskap som skapar förändringar i världen.

Förra hösten var jag glad när jag fick möjligheten att tillbringa mitt friår vid "University of California Davis". När jag kom dit hade Cathy fått diagnosen lungcancer och hon fick cellgiftsbehandling. Fast behandlingen var tung, var hon otroligt lycklig och entusiastisk när vi pratade om gamla och nya projekt. Under det senaste decenniet har Cathy och jag arbetat med hennes magnum opus, en populärvetenskaplig bok som sammanfattar allt vad vi vet om papegojornas biologi. Tyvärr försämrades hennes hälsa snabbt under hösten så mycket att hon inte kunde färdigställa de sista versionerna. Vid vårt sista möte bad hon mig övervaka bokens färdigställning. Det kommer att vara bittersöt ära att göra det, eftersom boken kommer att vara en påminnelse om Cathys djupa kunskaper om papegojor och hennes oförbehållsamt generösa själ.

Tim Wright är associerad professor vid "New Mexico State University". Forskning i hans laboratorium fokuserar på funktion och evolution av papegojornas språk.

Bildtexter:

Förutom hennes djupa intresse för papegojor var Cathy aktiv i Collie räddning och "agility"-träning.

Cathy med WPT's direktör Jamie Gilardi 1992.

PsittaNytt, papegojnyheter

Hyllning till Rolf C. Hagen

Rolf C. Hagen avled lördagen den 22a oktober 2011. Han var grundare och ordförande vid Rolf C. Hagen Inc., en av världens största privata tillverkare och distributör av produkter för sällskapsdjur.

Under hans livstid hedrades herr Hagen med flera pris för industrin med produkter för sällskapsdjur. I juni 1999 kom han med i "the American Pet Products Association Hall of Fame", den högsta äran som kan tilldelas en individ inom denna industri. I mars 2004 fick han "the Lifetime Achievement Award" från "the Pet Industry Distributors Association" som erkännande för innovativ design på produkter för sällskapsdjur och hans generösa stöd till organisationer och individer som ägnar sig åt förbättringar i sällskapsdjurens och människornas liv. Han är den enda personen inom denna industri som tilldelats båda prisen.

The Hagen Company och speciellt Rolfs son Mark har gett orubbat stöd till World Parrot Trust och andra projekt för papegojornas bevarande och välfärd.

Från www.hari.ca / Steve Milpacher

Papegojhändelser

Tänk på våra papegojor 2012! 20e maj 2012, Woking Leisure Center, Surrey, UK

Kom med oss och delta i en fantastisk papegojupplevelse! Parrots Magazine är stolt över att presentera den första papegojunderhållningen i Storbritannien. Papegojentusiaster har möjligheten att se fåglar och chatta med uppfödare om fåglarnas vård och hälsa. Många av dem är experter i sin bransch.

Där kommer att vara gratis workshops av experter som Neil Forbes MRCVS, Rosemary Low, David Woolock och John Hayward; utställare av mat and andra olika produkter och till och med en tävling med talande papegojor! WPT har sin monter där och förväntar sig att se dig där. Ladda ner blanketten till workshops på www.parrotmag.com för att garantera dig en plats i workshopen. Förhandsbiljetter kostar 6£ och vid dörren 7£. Först till kvarn gäller till workshopen om du inte har reserverat plats.

www.parrotmag.com www.parrotmag.com/show-tickets 01273 464777

Kryssning för papegojentusiaster. 28e oktober – 4e november 2012

Avgång från New Orleans, LA, USA. Kom med och delta i den fjärde årliga kryssningen för papegojentusiaster. Upptäck några av de blåaste vattnen och bästa sevärigheterna i världen. Lär dig en massa vid våra papegojseminarier ombord och besök exotiska anlöpningshamnar. Få en möjlighet att se vilda papegojor. En enastående kryssning för alla papegojentusiaster! Det finns ingenting annat motsvarande för en papegojentusiast!

Stöd papegojornas bevarande med din närvaro under kryssningen. Lotterier, donationer och en del av konferensavgifterna stödjer direkt World Parrot Trust och WPTs ansträngningar att bevara papegojor.

Anlöpningshamnar är New Orleans, LA, Montego Bay, Jamaica, Grand Cayman, Cayman Islands och Cozumel, Mexico. Bland talare ombord finns Dr. Scott Echols (AvianStudios.com), Phoebe Linden Green (Santa Barbara Bird Farm) och David Woolcock (Paradise Park).

www.parrotloverscruise.com; carolstraveltime@gmail.com; +1 570-226-2569

Grattis Belize Bird Rescue

Ett pris Heskas 2011 "Inspiration in Action Grand Prize Winner" delades ut till "the Belize Wildlife and Referral Clinic" (BWRC) som är den enda medicinska anläggningen för vilda djur som ger kritisk behandling till sällsynta och utrotningshotade vilda djurarter. Genom att ha speciellt avancerad utrustning och tjänster så stöder BWRC inte bara det nationella vilda djurlivet utan även djur från kliniker vars veterinärer har betydligt enklare utrustning. Prispengarna (25 000 \$) kommer att hjälpa till med att finansiera utrustning så att djur kan räddas och skadade, sjuka, föräldralösa eller beslagtagna djur kan vårdas. BWRC kommer också att ge veterinärutbildning åt studenter och experter med möjlighet till vidareutbildning. Organisationen kommer också att sprida kunskap och stödja forskning om vilda djur. <http://www.heska.com/>. Jag kan fortfarande inte tro på det: röntgen, anestesi, dygnet runt vård för skadade fåglar. Fantastiskt. Hoppas allting kan vara färdigt till mars. Tack för alltihop och alla ni som följer WPT och röstade för Belize.

Nikki Buxton, Belize Bird Rescue (delvis finansierad av WPT); <http://www.wildlifebelize.com>

FlygaFritt

www.parrots.org/flyfree

Ett tack till WPTs supportere för enastående generositet. Årets FlygaFritt -insamlingskampanj var en fenomenal framgång. På lite över 60 dagar donerade mer än 335 papegojentusiaster överallt i världen sammanlagt utomordentliga 71 655 US\$ (47,770 £).

Denna enastående generositet kommer att ge mera kraft åt våra ansträngningar att stoppa handeln med vildfångade papegojor och möjliggöra frisläppning av papegojor tillbaka till naturen under kommande år. Det kommer att ge direkt stöd för våra pågående projekt i över dussintalet olika länder i Asien, Afrika, Central- och Sydamerika, också i Karibien.

Enastående medarbetare – bakom FlygaFritt

Under de senaste 12 månaderna har många individer och organisationer visat otrolig generositet med sitt stöd för WPTs olika projekt. **Stort tack för ert stöd.**